

Osman Gazynyň kümmedini ýumruklan grek ofisi

Category: Kitapcy, Taryhy makalalar

написано kitapcy | 23 января, 2025

Osman Gazynyň kümmedini ýumruklan grek ofisi OSMAN GAZYNÝŇ KÜMMEDINI ÝUMRUKLAN GREK OFISERI

Osman Gazy Türkmeniň kümmedini ýumruklan kişiniň ady Sofoklis Wenizelosdyr.

Osmanly imperiýasy birinji jahan urşundan ýeňlip çykansoň, duşmanlar çar tarapdan onuň eýelik eden ýurtlaryny paýlaşmakda biri-birleri bilen ýaryşýarlar. Ylla, «Aýgytly ädim» çeper kinofilmindäki Artygyň harmanyna çözüslary ýaly! Munuň bilenem çäklenmedik daşary ýurtly basybalyjylar gujaklaryna oturdan oýnatgylary bolan araplary, grekleri, ermenileri hem osmanlylara garşy küsgürýärler. Ynha, şol ýowuz ýyllarda grek talañçylary Bursa girýärler. Grek sülsadyna Elefterios Wenizelosyň ätiýaçdaky ofiser ogly Sofoklis Wenizelos serkerdelik edipdir.

Bursa – Osmanly türkmen döwletiniň Stambuldan öñki paýtagty. Göýä taryh alty yüz ýyl yza dolanan ýaly bolupdyr. Göýä Wizantiýa asyrlaryň serpiginini serpip, türkmenlerde galan birwagtky aryny almaga gelen ýaly bolupdyr.

Duşman eline geçen şäheriň azanlarynyň zary-girýan aglap gygyryan oraza günleriniň biri eken. Sokoflisiň birnäge gün garaşan afinyly suratçysy ahyryn şähere gelýär. Sofoklis suratçyny we birtopar esgeri yzyna tirkäp, Osman Gazynyň kümmedine tarap gaýdýar. Olar kümmediň öñüne gelenlerinde gapynyň gulplydygyny görýärler. Sofoklisiň nökerleri hamana galanyň diwarlaryna urýan ýaly kümmediň gapysyna urup başlaýarlar. Jaýryk atan agaç gapy ikä bölünip gaýdýar. Sofoklis suratçyny yzyna tirkäp kümmediň içine girýär. Girselerem girýärler welin, grek esgerleri birden biri çykyp, maňlaýlaryna ýelmejek ýaly ellerindäki tüpeňleri başly-barat çar tarapa öwürýärler. Osman Gazynyň mübärek guburynyň üstüne

örtülen sanduka*, başujundaky saryk şeýle bir agras, şeýle bir haýbatly eken welin, olar özleri islemezden birsalyň doňup galypyrlar. Sofoklis geň galyp durşuna sandukanyň ýanyna golaýlaşyp mahmal örtügi galdyryár we sandukany üç gezek yzya ýumruklaýar. Ol gylyjyny syryp hyýalyndaky duşmanyna hemle urýan ýaly gygyryp başlapdyr:

– Tur, Osman! Guran döwletiňi ýykdyk. Seni öldürmäge geldim. Osman Gazyntň kümmedini ýumruklan Sofoklis biraz wagt kümmediň içinde gylyjyny sallap gezenden soň hamala ýeňiş gazanan serkerde ýaly howalanýar. Ol bir aýagyny we gylyjyny sandukanyň üstüne diräp, suratça seslenýär:

– Bursadan ýadygärlik, surata al!

Sofoklis Don Kihotyň heňinde düşen bu suratynyň arkasyna şeýle setirleri ýazyp, Afina ugradýar:

“Goşunlarymyz Bursany eýelediler. Şu wagt Osmanly döwletini guran Osman aýaklarymyň astynda. Wizantiýanyn aryny alandyryn”.

Taryhyň bu gynançly sahnasy «Doňuzdan post** bolmaz, gäwürden dost...» diýen naklyly biygytyýar ýadyňa salýar.

*Sanduka (гробница) – köplenç belli şahslaryň guburynyň üstüne örtülyän agaç ýa-da mermer tabyt.

**Post – deri, ham, soýka.

Internet maglumatlary esasynda taýýarlandı.

@ Kitapçylar. Taryhy makalalar